

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧА (НАУКОВО-ДОСЛІДНА)
ПРАКТИКА

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 Соціологія
освітній рівень магістр
освітня програма соціальні технології
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20__/20__
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 9
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю диференційований залік

Викладач: Олексій БОРОВСЬКИЙ

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри галузевої соціології Олексій БОРОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри галузевої соціології

Ольга БЕЗРУКОВА

(підпис)

Протокол № 9 від «31» 08 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. **Мета практики** – засвоєння студентами набутих практичних навичок технологічної роботи та досвіду аналітичної роботи в окремому соціологічному проекті.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни/практики:**

1. *Володіти основними методами соціологічних досліджень та аналітики.*

В ході практики поглиблюються знання та закріплюються навички з таких дисциплін:

- загальної спрямованості: «Професійна та корпоративна етика»;

- науково-теоретичної спрямованості: «Теорія соціальних технологій», «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Моделювання та прогнозування соціальних процесів»;

- дослідницько-прикладної спрямованості: «Новітні методи аналізу даних в соціології», «Методи аналізу нечислових даних в соціології».

3. **Анотація практики:** Виробнича практика студентів факультету соціології – це складова частина підготовки випускників факультету до дослідницько-аналітичної діяльності. Програма практики – основний навчально-методичний документ для студентства та керівників практики кафедр факультету соціології. Програма розроблена відповідно до «Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка», затвердженого розпорядженням ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка № 16 від «23» березня 2007 р. та Положення про виробничу (науково-дослідну) практику факультету соціології. Тривалість і термін проведення практики визначаються навчальним планом підготовки магістрів спеціальності «соціологія».

4. **Завдання (навчальні цілі):** засвоєння студентами набутих теоретичних та практичних знань в площину конкретної аналітичної роботи; формування у студентів уміння застосування різних дослідницьких підходів у професійній діяльності; опанування сучасних методів дослідження та обробки даних; розвиток навичок професійної візуалізації соціологічної інформації.

Відповідно, спрямована на формування наступних *компетентностей*:

- ЗК02. Здатність працювати автономно.

- ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.

- СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.

- СК03. Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.

- СК06. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.

- СК10. Здатність презентувати результати наукових досліджень і готувати наукові доповіді та публікації.

5. **Результати практики:**

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат практики			
1	Знати основні методи соціологічних досліджень	Консультації	Спостереження, звітний контроль	35
2	Вміти застосовувати методи соціологічних досліджень та володіти методикою і технікою соціологічних досліджень	Консультації, кураторство	Спостереження, контроль	35
3	Організація дослідницького процесу	Консультації	Спостереження,	15

		кураторство	результат	
4	Презентація результатів науково-дослідної практики та дослідження	Консультації	Звітна презентація та документація	15

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Результати навчання-дисципліни (код)	1	2	3	4
Програмні результати навчання				
PR 03. Розробляти і реалізувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.			+	
PR 04. Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.		+	+	+
PR 05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.	+	+		
PR 06. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.			+	+
PR 07. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.	+			
PR 08. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.			+	+
PR 09. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.			+	+
PR 11. Узагальнювати результати власних наукових досліджень та презентувати їх у наукових доповідях, публікаціях.				+
PR 14. Демонструвати вміння збирати з різних джерел, систематизувати та узагальнювати соціологічну інформацію для підготовки аналітичних рішень, експертних висновків і рекомендацій.		+	+	
PR 16. Використовувати знання сучасної соціологічної теорії та методології для вирішення завдань прикладних досліджень соціальних спільнот, інститутів, процесів та громадської думки.	+	+	+	

База практики. Практику студенти другого року магістратури проходять у відповідних установах, діяльність яких відповідає завданням та цілям практики.

Для забезпечення практики студенти закріплюються за *кафедрами-базами практики* факультету соціології із призначенням їм наукових керівників та педагогічним навантаженням та наказом «Про проходження виробничої (науково-дослідної) практики студентами освітнього рівня «магістр» факультету соціології» №593-33 від 22.03.18 р.

Термін і форма проведення. У відповідності з навчальним планом факультету соціології проходження студентами виробничої практики передбачено протягом шістьох тижнів 3-го семестру з відривом від навчання.

7. **Схема формування оцінки.**

Всі завдання, які виконує студент-практикант, підлягають диференційованій оцінці з боку викладача, який здійснює керівництво практикою від кафедри та від керівника бази проходження практики. Оцінки вносяться в щоденник практики викладачем-керівником практики від кафедри. Кінцева узагальнююча оцінка затверджується на засіданні базової кафедри. В узагальнюючій оцінці враховується рівень виконання студентом завдань практики та зміст звітних документів і їх відповідність встановленим нормативам. Для цього:

- студенти готують звіти з практики не пізніше за два-три дні до призначеної дати

захисту, погоджують їх з керівниками;

- звіт щодо практики захищається на засіданні кафедри: під час захисту звіту студент має охарактеризувати особисто виконану роботу, критично оцінити здобуті навички, запропонувати і довести обґрунтованість та доцільність своїх пропозицій щодо її вдосконалення;

- при оцінці підсумків роботи студента-практиканта кафедра бере до уваги зміст, хід його захисту та відгук керівника; оцінка за практику за кредитно-модульною системою вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики (система оцінювання доводиться до відома студентів на початку практики її керівниками);

- студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, підтверджених документально, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком з фінансуванням всіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом;

- підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри після її закінчення, а загальні підсумки підводяться на засіданні Вченої ради факультету;

- за загальними підсумками практики кожною кафедрою, факультет подає до навчальної частини університету письмовий звіт за встановленою формою.

При оцінюванні письмового звіту студентів-практикантів враховуються:

- правильність формулювань та відповідність теоретичним вимогам;

- стиль викладення (логічність та наукова відповідність);

- охайність оформлення звіту.

Диференційована оцінка за виробничу практику виставляється за результатами виконання програми практики та індивідуальних завдань, особисто виконаних студентом під час практики.

Результати практичної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою, враховуючи бали за всі різновиди робіт, а також за звіт з практики та його захист на кафедрах.

7.1 Форми та організація оцінювання студентів

Оцінка роботи практиканта на виробничій практиці включає бали за такі види робіт:

п/п	Види робіт	Кількість балів	Хто оцінює
I	- відвідування запланованих зустрічей з керівником	Мінімум – 30 балів Максимум – 50 балів	Керівник від кафедри, керівник від бази практики
II	- успішність виконання завдання	Мінімум – 18 балів Максимум – 30 балів	Керівник від кафедри, керівник від бази практики
III	- поточне звітування про роботу; - письмовий звіт про проходження практики	Мінімум – 6 балів Максимум – 10 балів	Керівник від кафедри
IV	- звіт на кафедрі та оцінювання підсумків	Мінімум – 6 балів Максимум – 10 балів	Викладачі кафедри

7.2 Шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90-100	відмінно
75 ¹ -89	добре
60-74	задовільно
1-59	незадовільно

¹ Студенти, які отримують бал за проходження практики нижчий за 75 балів не можуть претендувати на присвоєння професійної кваліфікації 2442.2 – соціолог та 2442.1 – молодший науковий співробітник (соціолог).

8. Структура практики.

Загальний обсяг – 270 год.

Завдання з виробничої практики.

Під час проведення практики студенти-практиканти мають:

- самостійно виконувати завдання проведення соціологічного або конкретного емпіричного дослідження;

- закріпити навички з написання аналітичних звітів і практичних рекомендацій;

- набути навички організації роботи та безпосередньої праці в конкретному дослідницькому колективі.

Під час проходження практики студенти-практиканти мають:

• виконувати конкретні дослідницькі завдання;

• провести обробку та аналіз зібраної інформації, скласти аналітичний звіт та розробити практичні рекомендації щодо вирішення проблемної ситуації.

Перелік документів, які готуються в процесі проведення виробничої практики керівниками та студентами.

Головні документи виробничої практики визначають зміст навчального процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги до студентів-практикантів та містять форми контролю за їх виконанням.

До документів практики відносяться:

- робоча програма виробничої практики;

- індивідуальні звіти та груповий звіт студентів про проходження практики;

- звіти керівників практики від кафедр;

Індивідуальні звіти студентів-практикантів є основним звітним документом студента-практиканта. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту на засіданні кафедри затверджується загальна оцінка за практику. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента про проходження практики – письмовий звіт. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування науковому керівникові практики від кафедри. У звіті мають бути відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та пропозиції.

Індивідуальний звіт містить (Додаток 1):

* щоденник, що фіксує всі форми роботи конкретного студента під час практики (Додаток 4);

* індивідуальний звіт з описом процесу проходження практики, з означенням особисто здобутих навичок та вмінь (Додаток 3);

* рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення практики (Додаток 3);

* відгук керівника практики.

Індивідуальні звіти студентів додаються до групового звіту.

Звіт з практики досліджень містить (Додаток 5):

* інформацію про базу практики;

* завдання практики та програму дослідження;

* звіт дослідження (в т.ч. практичні рекомендації).

Загальний звіт про проходження практики (Додаток 6) подається факультетським керівником деканові факультету у 7-денний термін після отримання та затвердження результатів оцінки практик на засіданнях кафедр.

Додаток 1.

Перелік документів індивідуального звіту

**Перелік документів,
які включено до індивідуального звіту про виробничу (науково-дослідну) практику
студент(ки)а 2 року магістратури (П І П-б студентки/а)**

№	Назва документу
1	Титул (Додаток 2)
2.	Індивідуальний звіт про проходження практики (Додаток 3), в т.ч. рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення практики
3.	Щоденник практики (Додаток 4)
4.	Рецензія викладача-куратора (<i>посада, вчений ступінь, звання П І П-б</i>)

Додаток 2.

Титульний лист звіту про проходження практики

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА _____**

**ЗВІТ
про проходження виробничої (науково-дослідної) практики
студент(ки)а магістратури 2 року навчання
П.І.Б**

Керівник практики (викладач-куратор):
вч. ступінь, вч. звання, посада ПІБ

Оцінка проходження практики: _____

Протокол засідання кафедри №__ від __ _____ 202_ року

Підпис керівника практики _____

КИЇВ - 202_

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ) ПРАКТИКИ

студентки/а 2 року магістратури факультету соціології

П І П-6

за період з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року

Місце практики _____

Викладач-куратор _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання
1	2	3

Підпис студента(ки).

Підпис викладача-куратора.

В щоденник практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем-методистом і т.п.). Представник-куратор від місця проходження бази практики оцінює кожен етап практики, як це наведено в цих рекомендаціях і виставляє оцінку в третю колонку.

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ

КАФЕДРА _____

ЗВІТ

про проходження виробничої (науково-дослідної) практики студентом (кою) 2 року магістратури освітньої програми «Соціальні технології»

прізвище, ім'я, по-батькові.

В період з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року я

проходив(ла) виробничу практику на факультеті соціології

Керівник виробничої практики: *(посада, вчений ступінь, звання, П І П-б).*

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1. Організовано дослідницький процес та індивідуальний план роботи, де розподілено обов'язки виконавців та особистісні завдання.

Описати процес та результат

2. Організовано та проведено соціологічне дослідження.

Описати процес та результат, з означенням власного внеску та здобутих вмінь та навичок

3. Рекомендації щодо вдосконаленню організації та проведенню практики:

3.1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.

3.2. Негативні моменти в організації та змісті практики.

3.3. Побаження та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата

Підпис студент(ки)а

Підпис керівника-куратора

Додаток 5.

Титул та зміст групового звіту з практики

ЗВІТ

**про проходження виробничої (науково-дослідної) практики студентами 2 року
магістратури освітньої програми «Соціальні технології»**

прізвища, імена, по-батькові всіх студентів робочої групи

**Зміст: перелік документів,
які включено до звіту про виробничу (науково-дослідну) практику**

№	Назва документу
1	Титул
2.	Інформація про базу практики (вид діяльності, структура, результати діяльності)
3.	Робочий план проходження практики
4.	Програма соціологічного дослідження
5.	Звіт соціологічного дослідження
6.	Практичні рекомендації

ЗВІТ

Про проведення «Виробничої (науково-дослідної) Практики» студентів 2 року навчання ОР «Магістр» за спеціальністю «Соціологія» освітньої програми «Соціальні технології» факультету соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

1. Терміни проведення: дата місяць – дата місяць 20__ року.
2. Кількість студентів згідно наказу: __ осіб.
3. Кількість студентів, які проходили практику: __ осіб.
4. Кількість студентів, які не пройшли практику: __ осіб.
5. База практики: факультет соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
6. Оцінки за практику:
“відмінно” – __ осіб,
“добре” – __ осіб,
“задовільно” – __ особи,
“незадовільно” – __ осіб,
“не з'явилися” – __ осіб.
7. Пропозиції щодо вдосконалення організаційних питань проведення практики: __.
8. Пропозиції щодо вдосконалення змісту практики: __.
9. Загальна кількість керівників практики: __ осіб.

Керівник практики: _____ (ПІБ керівника практики по факультету)
підпис

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Факультет соціології

Н А К А З

« _____ » _____ 20__ р.

№ _____

Про проходження виробничої (науково-дослідної) практики

*студентами факультету соціології
спеціальності «Соціологія»
освітнього рівня «магістр»
освітньої програми «Соціальні технології»*

1. У відповідності з навчальним планом факультету соціології у 20__/20__ навчальному році провести виробничу (науково-дослідну) практику студентів спеціальності «Соціологія» освітнього рівня «магістр» освітньої програми «Соціальні технології» в період з *дата місяць* по *дата місяць* 20__ року з відривом від теоретичного навчання.
2. Практику проходять __ студентів. Для забезпечення практики закріпити студентів за кафедрами факультету соціології та призначити їм наукових керівників відповідно із педагогічним навантаженням.

Перелік студентів-магістрів спеціальності «Соціологія» освітньої програми «Соціальні технології», яких направлено на практику:

№	Прізвище, ініціали студентів	Науковий керівник від кафедри
Кафедра ..		
1		
2		
3		
Кафедра ...		
4		
5		
6		

3. Відповідальність за навчально-методичне забезпечення практики покласти на кафедру ... (зав.каф. ПІБ).
4. Базою практики є (вказати перелік організацій, з якими укладено договори на проходження практики).
5. Загальне керівництво практикою покласти на кафедру ... (посада, ПІБ).

6. Контроль за проходженням практики покласти на завідувачів кафедрами, наукових керівників від кафедр та керівника практики по факультету.
7. Наставничі збори студентів провести *дата місяць* 20__ року о *час* (ауд. №__). Ознайомити студентів з порядком проходження Виробничої практики відповідно до Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженого розпорядженням ректора № 16 від 23.03.2007 р. та програмою виробничої практики для студентів ОР «Магістр» спеціальності «Соціологія» ОП «Соціальні технології» затвердженою Вченою радою факультету соціології. Крім того, ознайомити їх також з вимогами чинних норм про дотримання при проходженні зазначеної практики правил техніки безпеки.
8. Захист студентами виробничої практики провести у період з *дата місяць* по *дата місяць* 20__ року та заслухати звіти про проходження практики на засіданнях кафедр факультету.
9. До навчальної частини факультету подати звіт про результати проходження виробничої практики до *дата місяць* 20__ року.
10. Звіт про проходження студентами виробничої практики подати до науково-методичного центру організації навчального процесу до *дата місяць* 20__ року.

Проректор
з науково-педагогічної роботи

«ПОГОДЖЕНО»
Директор науково-методичного центру
організації навчального процесу

Зворотний бік останньої сторінки Наказу про практику

Проект наказу вносить:

Декан факультету соціології
підпис

проф. Валентина Чепак

Погоджено:

Науково-методичний центр
організації навчального процесу

Готувала/в
т.259-04-47

підпис

посада, ПІБ керівника практики від факультету

Розіслати: Канцелярія – 1 екз.

Науково-методичний центр організації навчального процесу – 1 екз.

Факультет соціології – 1 екз.